

Avond 8 Getuigend Christen zijn (2)

Achtergrondinformatie

Inleiding

Bedoeling van deze les is net als bij de vorige les om de jongeren na te laten denken over wat het betekent om getuigend christen te zijn. Daarbij wordt speciale aandacht gevraagd voor het bidden voor de mensen om je heen. Verder komen mogelijke belemmeringen om te getuigen aan bod.

Een paar verklarende opmerkingen over Kolossenzen 4:2-6

Paulus vraagt de gemeente om voor hem en andere werkers in het Koninkrijk te bidden ('volhardt in het gebed, wees daarbij waakzaam...'). Het onderwerp van het gebed is '... dat God een deur voor ons woord opene'. Paulus benadrukt hier dat wij blijkbaar die deur niet hoeven te openen. Wij hoeven niet te forceren of te breken. God zal deuren openen en gelegenheden geven. Wij mogen vurig en aanhoudend bidden voor mensen om ons heen. Paulus spoort de gemeente aan om 'zich als wijzen te gedragen ten opzichte van degenen die buiten zijn' (niet-gelovigen), 'de gelegenheid ten nutte makende'. Waar het om gaat, is dat wij wijsheid hebben om te zien waar God deuren opent, waar gelegenheden om te getuigen ontstaan. Dat vraagt om onderscheidingsvermogen, tact, goed luisteren en dergelijke. Ten slotte bindt Paulus de gemeente op het hart dat hun woord 'aangenaam en niet zouteloos' mag zijn (pittig en vriendelijk), 'gij moet weten hoe gij aan ieder het juiste antwoord moet geven'. Paulus spreekt hier van weten: het is blijkbaar niet alleen iets wat te maken heeft met talent of met 'aanvoelen'. Het heeft ook te maken met ons verstand: we kunnen er iets van leren. Dit rechtvaardigt dat wij proberen ons erop voor te bereiden. Natuurlijk zijn wij afhankelijk van de heilige Geest in zulke situaties, maar de Geest wil gebruik maken van onze voorbereiding en kennis.

Samengevat: in dit gedeelte gaat het om (a) bidden; (b) goed kijken en luisteren, in afhankelijkheid van de Here, en (c) getuigen op een verstandige manier. Dat zijn de drie noodzakelijke ingrediënten voor getuige zijn.

Wat opmerkingen bij de stijltest

Leg uit: Iedereen is verschillend. Iedereen heeft andere dingen waar hij/zij goed in is. De Heilige Geest heeft iedereen andere gaven gegeven. En dat moeten we niet negeren.

Persoonlijk getuige-zijn lijdt vaak onder twee problemen.

Het eerste is dat mensen zich bij evangelisatie allemaal voorbeelden voor de geest halen van hoe het *niet* moet. Misschien herinneren zij zich bijzonder opdringerige typen of mensen die geen rekening hielden met een ander. Van de weeromstuit kunnen zij denken dat evangelisatie te maken heeft met opdringerigheid en een vlotte babbel. Wanneer zij zelf bescheidener zijn, kunnen zij denken dat evangelisatie en getuige-zijn niets voor hen is.

Het tweede probleem is dat mensen denken aan evangelisten die zij enorm bewonderen. Zij kunnen dan denken: "Dat lukt mij nooit!".

In beide situaties is het gevaar groot dat wij niet vragen aan de Here: "Hoe wilt U mij gebruiken?", maar eerst denken dat wij zo moeten worden als anderen (of juist helemaal niet gebruikt willen worden).

Het kan veel helpen wanneer we beseffen dat er niet één speciale manier van evangelisatie bestaat. Er zijn veel persoonlijke manieren. De één is vrijmoedig en openhartig, de ander meer indirect en teruggetrokken. Waar het om gaat is dat wij bereid zijn om door de Here gebruikt te worden met de gaven die wij hebben.

De jongeren mogen thuis gaan bekijken hoe hun stijl is. Hoe leggen we contact met anderen en hoe kunnen we ze helpen door onze sterke punten/onze gaven te gebruiken.

Hierover nadenken is het doel van deze opdracht. Het is de bedoeling dat de catechisanten een 'stijltest' gaan invullen. De vragen spreken voor zich.

Uiteraard is dit niet bedoeld om de werking van de heilige Geest in te perken, alsof Hij geen wonderen zou kunnen doen met mensen. Toch moeten we ernstig nemen dat de Here ons op een bepaalde wijze heeft geschapen en voor een bepaalde taak bekwaam wil maken. Of wij nu een hand, een voet, een oog of een oor zijn in het Lichaam van de Here Jezus Christus (1 Korintiërs 12), wij kunnen niet zeggen tot onszelf: "Omdat ik niet zo ben als die ander, ben ik overbodig".

Laat ze thuis eens nadenken over de volgende vragen:

1. Wat kan dit stijlen-onderzoek betekenen voor iemand die niet zo goed kan praten? Kan zo iemand geen getuige zijn?
2. Ben je bemoedigd, verrast enz. door de uitkomst? Waarom (niet)?

Lesopzet

a. leerdoelen

- In deze les bestuderen de catechisanten wat de Bijbel zegt over bidden voor anderen en voor zichzelf m.b.t. het getuige-zijn.
- Zij gaan nadenken over hun eigen mogelijkheden op dit gebied en kunnen dit ook concreet in een gebed uitvoeren
- Ze inventariseren bij zichzelf belemmeringen die ze voelen bij het andere mensen vertellen over Gods liefde.
- Ze weten dat God gelegenheden moet geven om Zijn evangelie door te geven.
- Ze leren vertrouwen op de kracht van Gods Geest om hun de kracht te geven anderen over Hem te vertellen.
- Ze weten dat dienen en evangelisatie op verschillende manieren uitgevoerd kunnen worden.
- Ze gaan hun eigen evangelisatiestijl ontdekken.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugkoppeling, bekijken huiswerk Afgelopen weken hebben we het gehad over de wet en hoe je kunt leven zoals God dat wil. De laatste twee lessen van dit blok willen we besteden aan hoe je dit nu kunt uitdragen. Hoe straal je het uit, wat is inspirerend aan jouw christelijke levensstijl? Vorige week hebben we al een aantal dingen besproken over evangelisatie, vandaag zullen we nog wat dingen gaan bespreken en dit blok afronden. Kom terug op het huiswerk van vorige keer. Heeft iedereen het werkblad gemaakt? Complimenteer vooral de mensen die het wél gedaan hebben. Hoe vonden ze de opdracht, is het gelukt? Hoeveel mensen hebben een streep en een sterretje? Het leukste is om als groep eens te bekijken om hoeveel mensen het dan eigenlijk gaat. Hoeveel mensen hebben ze dan al gezamenlijk waarbij ze eigenlijk wel over het geloof kunnen praten? Probeer de jongeren te stimuleren hier ook echt iets mee te gaan doen.	
19.20	Speel het lied : “Here I go again” van de Casting Crowns af. (Mp3tje bij Jasper verkrijgbaar) Father, hear my prayer I need the perfect words Words that he will hear And know they're straight from You I don't know what to say	

	I only know it hurts To see my only friend slowly fade away So maybe this time I'll speak the words of life With Your fire in my eyes But that old familiar fear is tearing at my words What am I so afraid of? Chorus: 'Cause here I go again Talkin 'bout the rain And mulling over things that won't live past today And as I dance around the truth Time is not his friend This might be my last chance to tell him That You love Him But here I go again, here I go again Lord, You love him so, You gave Your only Son If he will just believe; he will never die But how then will he know what he has never heard Lord he has never seen mirrored in my life This might be my last chance to tell him That You love him This might be my last chance to tell him That You love him You love him, You love him What Am I so afraid What am I so afraid What am I so afraid of? How then will he know What he has never heard De tekst (= vertaling) staan ook op het werkblad. Er staan de volgende vragen bij: 1. Wat is jouw reactie op het lied? 2. Is de angst van de schrijver voor jou herkenbaar? 3. Wat is zijn oplossing daarvoor? 4. Kun je nog meer belemmeringen opnoemen die het jou moeilijk maken om over God/ de Here Jezus te praten met andere mensen? Bespreek de vragen eerst in duo's en daarna in de grote groep. Inventariseer belemmeringen die nog meer genoemd worden op een bord of een flap.	
--	--	--

19.30	Bijbelstudie Kolossenzen 4:2 – 6 Leg nu uit: We gaan deze les samen bespreken hoe we met deze belemmeringen om kunnen gaan. Wat staat er in de bijbel over. Paulus moest ook vaak evangeliseren in moeilijke situaties en wat schrijft hij daarover? Op het werkblad staat Kolossenzen 4:2-6. Laat ze eerst individueel symbolen bij de tekst zetten: (? = begrijp ik niet; ! = spreekt me aan; * = spreekt me niet aan) (Als er bij het lezen van de tekst heel veel vraagtekens zijn is het slim om eerst een aantal dingen uit te leggen over de tekst.) Verdeel de groep in groepjes van 3. De groepjes: - vergelijken eerst de symbolen die ze gezet hebben - bespreken de vragen, die op het werkblad staan: 1) Heb je ervaring met het bidden voor mensen om je heen die niet geloven? Wil je er eens iets over vertellen? 2) vers 3 “Dat God deuren voor ons opent” ‘Wat wordt hier met deuren bedoeld, denk je? 3) Heb je ooit meegemaakt dat je een gelegenheid kreeg om te getuigen? Hoe ging dat? Wat heb je ervan geleerd? 4) Als je het Evangelie zou moeten uitleggen aan iemand en je had maar een paar minuten, wat zou je dan in elk geval willen zeggen? Bij het nabespreken ligt de nadruk vooral op de eerste opdracht Neem niet te veel tijd voor de verheldering, maar ga snel over naar ‘dat wat je aanspreekt’. Probeer het gesprek daarover zo te structureren dat de drie onderdelen van de tekst goed aan de orde komen: (a) gebed en de geopende deur; (b) met wijsheid wandelen en de gelegenheid gebruiken; (c) het juiste antwoord geven. Laat ook hier de groep zoveel mogelijk op elkaar reageren. Probeer zelf alleen te structureren en af en toe een vraag te stellen (‘Waarom spreekt dit je zo aan?’), maar beheers een eventuele aandrang om het gesprek over te nemen. verdere uitleg van de tekst: zie achtergrondmateriaal Samengevat: in dit gedeelte gaat het om: (a) bidden; (b) goed kijken en luisteren, in afhankelijkheid van de Here, (c) getuigen op een verstandige manier. Dat zijn de drie noodzakelijke ingrediënten voor getuige zijn.	
-------	--	--

19.45	Voor welke personen kunnen we bidden Op het werkblad staat het volgende schemaatje: <table border="1"> <tr> <th>naam:</th><th>evt. opmerkingen/punten om voor te bidden</th><th>manieren om hem/haar te dienen</th></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </table> Daarbij staat de volgende instructie: In deze opdracht gaan we erover nadenken voor welke mensen in onze omgeving we regelmatig kunnen bidden. Het mogen er zoveel zijn als je wilt, maar houd het realistisch! Denk verder aan het volgende: 1. Laat het mensen zijn die elke week minstens een half tot een heel uur ontmoet (klasgenoten, vrienden, collega's, familie, burenen). Denk nog even aan vorige week. 2. Probeer er tenminste één persoon bij te nemen die je niet graag mag of met wie je niet kunt opschieten. De Here Jezus zegt ons onze vijanden lief te hebben en te bidden voor wie ons vervolgen. 3. Probeer er tenminste één persoon bij te nemen die nog ver verwijderd is van het Koninkrijk van God. 4. Probeer er tenminste één persoon bij te nemen in wie je God nu kunt zien werken. Dat kan iemand zijn die vragen stelt over het geloof, of iemand die groeit in het geloof. Misschien iemand die worstelt met bepaalde zonden. 5. Je hoeft alleen de eerste twee kolommen in te vullen. De derde komt de volgende keer! Laat ze nu de tabel invullen. Bespreek dit niet te uitgebreid na i.v.m. privacy van de mensen die opgeschreven worden. Vraag wel of het lukt om mensen op te schrijven. Deze opdracht is van fundamenteel belang. Hij komt dichtbij onszelf en dat maakt misschien de verleiding groter om hem over te slaan... Waar het om gaat, is dat wij niet alleen <i>praten</i> over bidden en getuigen, maar er ook mee aan de slag gaan. De Here Jezus zegt in Johannes 13:17, na de voetwassing: "Indien gij dit weet, zalig zijt gij als gij het doet". Navolging van Christus betekent dat wij niet aan de veilige kant kunnen blijven. Deze opdracht is daarvan een begin. Uit Kolossenzen 4:2-6 kwam de onmisbare betekenis van het gebed naar voren. De catechisanten gaan zich nu afvragen voor wie zij kunnen bidden en wie zij kunnen dienen.	naam:	evt. opmerkingen/punten om voor te bidden	manieren om hem/haar te dienen																			
naam:	evt. opmerkingen/punten om voor te bidden	manieren om hem/haar te dienen																					

	Dat is het doel van deze opdracht. Verder grijpt deze opdracht terug op de vorige les, toen het ging over ons persoonlijke ‘netwerk’ van burens, vrienden en familie. Het is misschien nodig om kort het volgende uit te leggen (of als er vragen over komen): • je hoeft niet perse alleen mensen op te schrijven die (nog) niet geloven. Ook kerkmensen hebben gebed (en vaak bekering) nodig; • als je niemand kent die niet gelooft, zou je dat ook in gebed kunnen brengen. Bijvoorbeeld: “Here, wilt U mensen op mijn weg brengen en deuren openen?”. Overigens denken veel mensen eerst dat ze niemand kennen die niet gelooft, maar als ze er even over gaan nadenken, komen ze bijna altijd wel op namen. Het probleem is alleen vaak dat kerkmensen zich afschermen van dergelijke contacten en ze niet ‘dieper’ laten worden. Deze opdracht kan ons helpen ons daarvan bewust te worden. Misschien krijgt niet iedereen de opdracht af in 10 minuten. Spoor hen aan om er thuis mee verder te gaan en er in hun stille tijd mee bezig te zijn. Eventueel kun je de lijst kopiëren op een kleiner vel, zodat de jongeren hem in hun Bijbel of dagboek kunnen leggen. Dan hebben ze hem altijd bij de hand.	
19.55	Daadwerkelijk bidden voor andere mensen Leg uit dat we in het afsluitende gebed een tijdje stilte doen. Jij begint, daarna een poosje stilte en jij sluit af. In die stilte kunnen de jongeren zelf in stilte bidden voor de mensen die ze opgeschreven hebben. Is dit voor een aantal te lastig dan zouden ze ook voor die tijd al een mogelijke formulering op kunnen schrijven. Doen ze de vorige opdracht thuis dan zouden ze ook een wat algemenere bede op kunnen schrijven en dat in een kringgebed voorlezen. Spreek dan de volgorde goed af en een korte afsluiting zodat de volgende weet wanneer hij/zij aan bod is (bijv. iedereen sluit af met: In Jezus’ naam. De laatste sluit af met ‘amen’). Ook kun je vrijwilligers vragen die het wel willen doen, als je voorziet dat voor sommigen dit te lastig is.	
20.00	Presentatie: Zijn zalle stukjes klaar voor in de folder? Maak afspraken wie het uiteindelijk allemaal in elkaar gaat zetten. Misschien kan dat vanavond al als alle stukjes zijn ingeleverd, of kan het beter digitaal gebeuren. Maak wel duidelijke afspraken en controleer ook of het gebeurt.	

20.10	Huiswerk opgeven - taken mbt de prestatie - memorisatiekaartje - de stijlentest: In het achtergrondmateriaal vind je: - een paar inleidende opmerkingen bij de stijlentest Op de werkbladen staat: - een stijlentest van de verschillende stijlen van getuigen - een beschrijving van de verschillende stijlen. Leg de jongeren uit waarom het belangrijk is je eigen stijl te kennen, en spoor ze aan thuis de test te maken. Afsluiting Misschien kun je afsluiten met een korte evaluatie van dit blok	
-------	--	--

c. benodigde materialen

- evt. copietjes van schema om namen in te vullen
- memorisatiekaartje

d. suggesties

zingen: Psalm 87; 117; Gz 64; Gz 167; LB 481; E&R 243

bijbelgedeelten: Mt 5:13-16; Mt 28: 16-20; Joh.13:31-33; Kol.4:2-6

belijdenis: HC 32 vr.ant 86; DL hfst I art 2 en 3

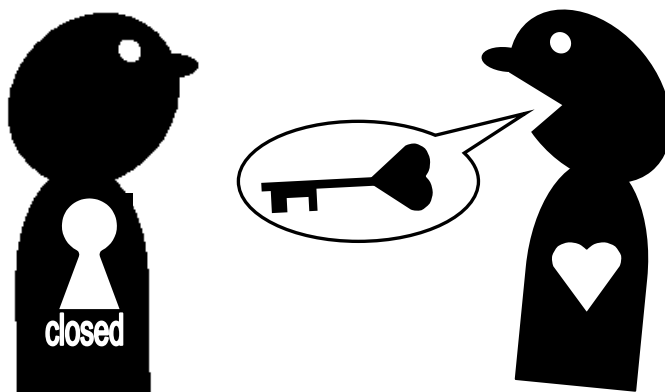
e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	In deze les bestuderen de catechisanten wat de Bijbel zegt over bidden voor anderen en voor zichzelf m.b.t. het getuige-zijn.				
	Zij gaan nadenken over hun eigen mogelijkheden op dit gebied en kunnen dit ook concreet in een gebed uitvoeren				
	Ze inventariseren bij zichzelf belemmeringen die ze voelen bij het andere mensen vertellen over Gods liefde.				
	Ze weten dat God gelegenheden moet geven om Zijn evangelie door te geven.				
	Ze leren vertrouwen op de kracht van Gods Geest om hun de kracht te geven anderen over Hem te vertellen.				
	Ze weten dat dienen en evangelisatie op verschillende manieren uitgevoerd kunnen worden.				
	Ze gaan hun eigen evangelisatiestijl ontdekken.				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

Getuigend christen zijn (2)

blok E - nivo 3 - avond 8

“Here I go again”

Father, hear my prayer
I need the perfect words
Words that he will hear
And know they're straight from You
I don't know what to say
I only know it hurts
To see my only friend slowly fade away

So maybe this time I'll speak the words of life
With Your fire in my eyes
But that old familiar fear is tearing at my words
What am I so afraid of?

Chorus:
'Cause here I go again
Talkin 'bout the rain
And mulling over things that won't live past today
And as I dance around the truth
Time is not his friend
This might be my last chance to tell him
That You love Him
But here I go again, here I go again

Lord, You love him so, You gave Your only Son
If he will just believe; he will never die
But how then will he know what he has never heard
Lord he has never seen mirrored in my life

This might be my last chance to tell him
That You love him
This might be my last chance to tell him
That You love him
You love him, You love him

What Am I so afraid
What am I so afraid
What am I so afraid of?
How then will he know
What he has never heard

Vader, hoor mijn gebed.
Ik heb de goede woorden nodig
Woorden waarvan hij weet dat ze van u komen wanneer hij
ze hoort.
Ik weet niet wat ik moet zeggen
Ik weet alleen dat het pijn doet
als ik zie dat mijn vriend langzaam maar zeker verder
achterop raakt..

Dus misschien zal ik deze keer de woorden van leven
spreken. Met Uw vuur in mijn ogen.
Maar mijn woorden worden door mijn angst, die oud en
bekend is, uit elkaar getrokken.
Waar ben ik zo bang voor?

Want daar ga ik weer
Pratend over de regen
En nog veel meer pratend over dingen die niet verder reiken
dan vandaag.
En ik draai om de waarheid heen
De tijd is niet zijn vriend
Dit is misschien de laatste kans om hem te vertellen dat U
van hem houdt.
Maar daar ga ik weer, daar ga ik weer.

Heer, u houdt van hem, U gaf uw enige zoon.
Als Hij het zou geloven, zou hij nooit meer sterven
Maar hoe kan hij dat weten als hij het nooit gehoord heeft?
Heer, als hij het nooit gespiegeld heeft gezien in mijn leven.

Dit is misschien de laatste kans om hem te vertellen dat U
van hem houdt.
Dit is misschien de laatste kans om hem te vertellen dat U
van hem houdt.
U houdt van hem, U houdt van hem.

Waar ben ik zo bang voor?
Waar ben ik zo bang voor?
Waar ben ik zo bang voor?
Hoe kan hij het weten als hij er nog nooit over gehoord
heeft?

2. Is de angst van de schrijver voor jou herkenbaar?
3. Wat is zijn oplossing daarvoor?
4. Kun je nog meer belemmeringen opnoemen die het jou moeilijk maken om over God/ de Here Jezus te praten met andere mensen?

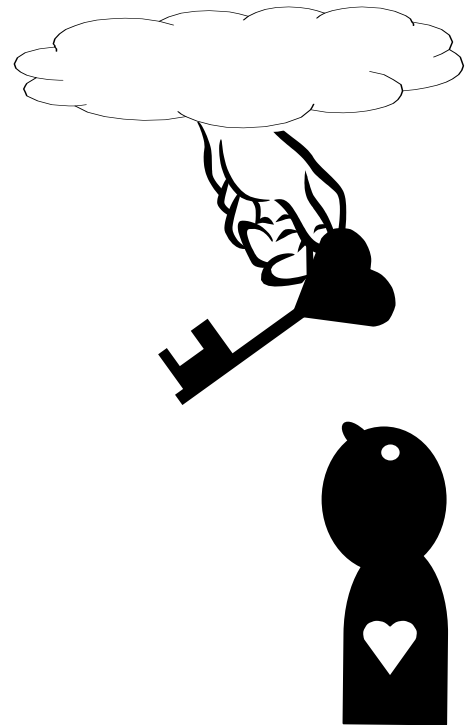

Bijbelstudie Kolossenzen 4:2 – 6

Blijf bidden en blijf daarbij waakzaam en dankbaar. En bid dan ook voor ons, dat God deuren voor ons opent om het mysterie van Christus te verkondigen waarvoor ik gevangen zit, en bid dat ik het mag onthullen zoals het moet. Gedraag u wijs tegenover buitenstaanders en benut iedere gelegenheid, en als u wilt weten hoe u op de mensen moet reageren: vriendelijk, maar beslist.

Geef aan in de tekst ? = begrijp ik niet
 ! = spreekt me aan
 * = spreekt me niet aan

1. Heb je ervaring met het bidden voor mensen om je heen die niet geloven? Wil je er eens iets over vertellen?
2. vers 3 “Dat God deuren voor ons opent” ‘Wat wordt hier met deuren bedoeld, denk je?
3. Heb je ooit meegemaakt dat je een gelegenheid kreeg om te getuigen? Hoe ging dat? Wat heb je ervan geleerd?
4. Als je het Evangelie zou moeten uitleggen aan iemand en je had maar een paar minuten, wat zou je dan in elk geval willen zeggen?

Voor welke personen kunnen we bidden

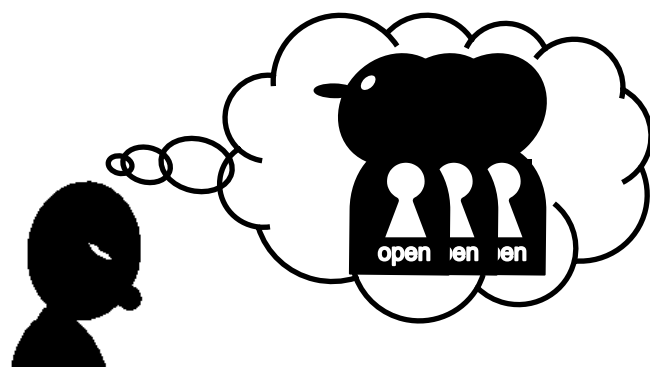
In deze opdracht gaan we erover nadenken voor welke mensen in onze omgeving we regelmatig kunnen bidden. Het mogen er zoveel zijn als je wilt, maar houd het realistisch! Denk verder aan het volgende:

6. Laat het mensen zijn die elke week minstens een half tot een heel uur ontmoet (klasgenoten, vrienden, collega's, familie, burens). Denk nog even aan vorige week.
7. Probeer er tenminste één persoon bij te nemen die je niet graag mag of met wie je niet kunt opschieten. De Here Jezus zegt ons onze vijanden lief te hebben en te bidden voor wie ons vervolgen.
8. Probeer er tenminste één persoon bij te nemen die nog ver verwijderd is van het Koninkrijk van God.
9. Probeer er tenminste één persoon bij te nemen in wie je God nu kunt zien werken. Dat kan iemand zijn die vragen stelt over het geloof, of

iemand die groeit in het geloof.
Misschien iemand die worstelt met bepaalde zonden.

10. Je hoeft alleen de eerste twee kolommen in te vullen. De derde komt de volgende keer!

naam	eventuele opmerkingen/punten om voor te bidden	manieren om hem/haar te dienen

Huiswerk -----

- opdrachten mbt prestatie
- de Stijltest (zie bijlage)

Efeziërs 4 : 29 + 32

Laat geen vuile taal over uw lippen komen, maar alleen goede en waar nodig opbouwende woorden, die goed doen aan wie ze hoort. Wees goed voor elkaar

Galaten 5 : 16 - 17

Ik zeg u dus: laat u leiden door de Geest, dan bent u niet gericht op uw eigen begeerten. Wat wij uit onszelf najagen is in strijd met de Geest, en wat de Geest verlangt is in strijd met onszelf. Het een gaat in tegen het ander, dus u kunt niet doen wat u maar wilt.

Bijbelleesrooster -----

Markus 12:28-34

God liefhebben en je naaste als jezelf, van zo'n levensstijl moet toch iets uitgaan? Hoe is in jouw leven zichtbaar dat je dit 'dubbele liefdesgebod' als uitgangspunt hebt?

Lukas 10:25-37

Een indringende gelijkenis. Wie kan dit lezen zonder zich te schamen? Gelukkig was de Here Jezus bereid om ónze barmhartige Samaritaan te worden ...

Galaten 5:14-26

Om getuigend te kunnen leven in woord en daad moet je openstaan voor de leiding van de heilige Geest. Hij moet het doen. Hoe vaak bid jij om de heilige Geest en kun je momenten in je leven aanwijzen waarop je iets van die leiding merkte?

Handelingen 2:43-47

De eerste christenen stonden vanwege hun manier van leven 'in de gunst bij het hele volk'. Zou dat voor onze gemeente ook gelden denk je? Wat zou beter kunnen?

1 Petrus 2:13-17

Een eerlijke en betrouwbare levensstijl van christenen kan hun ongelovige omgeving aan het denken zetten.

1 Petrus 2:18-25

Onrecht durven lijden omdat je Christus volgt hoort ook bij een getuigend leven. Je hoeft niet altijd op je strepen te staan of wraak te nemen.

1 Tessalonicenzen 1:2-8

Let vooral op de verzen 7 en 8. Het geloof van deze mensen was in de wijde omgeving bekend geworden. Paulus dankt hiervoor, dit is wat God wil zien.

